

II Konferencja „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka” (AIDA 2) (Kraków, 4–5 czerwca 2020 r.)

W dniach 4–5 czerwca 2020 r. odbyła się druga edycja konferencji „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka”, poświęconej szerokiej gamie zagadnień związanych z architekturą informacji. Problematyka ta staje się coraz ważniejszym obszarem badań polskiej informatologii. Ponadto w ostatnich latach powstały nowe kierunki studiów, na których kształcą się specjaliści w tej dziedzinie. Organizatorem konferencji był Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W tym roku, w związku z epidemią COVID-19, konferencja odbyła się w formie zdalnej na platformie Microsoft Teams. Wzięli w niej udział jako prelegenci oraz słuchacze przedstawiciele kilkunastu polskich uczelni.

Uczestników konferencji powitał Michał Rogoż, dyrektor Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, podkreślając znaczenie architektury informacji dla rozwoju współczesnego społeczeństwa. Obrady prowadził Stanisław Skórka, inicjator wydarzenia. Pierwszym prelegentem był gość specjalny konferencji Eric Reiss, prezes FatDUX, firmy specjalizującej się w problematyce *user experience* (UX). Jego referat dotyczył konieczności zrozumienia przez producentów i projektantów potrzeb użytkowników. Według prelegenta kluczowym elementem jest dostarczanie użytkownikowi odpowiednich informacji kontekstowych w postaci właściwego powiązania obrazu i tekstu, umieszczonych w odpowiednim miejscu. Podkreślił, że architekci informacji nie powinni niczego z góry zakładać, ale przewidywać i odpowiadać na pytania użytkowników. Reiss pokazał przykłady rozwiązań projektowych rozmiągających się z potrzebami użytkowników oraz takich, które są dla nich pomocne. Po zakończeniu wystąpienia słuchacze mieli możliwość zadania prelegentowi pytań. W odpowiedzi na pytanie o to czy Internet Rzeczy może być jednym z obszarów zainteresowań architektury informacji, Reiss potwierdził, że jest on kolejnym polem badawczym dla architektów informacji. Odpowiadając na pytanie dotyczące przyczyn wad w omawianych projektach, stwierdził, że różne ich mankamenty wynikają zarówno z braku doświadczenia, jak i celowej manipulacji twórców serwisów. W odpowiedzi na pytanie o dziedziny wiedzy szczególnie ważne w szkoleniu architektów informacji, prelegent wskazał psychologię.

Następnie głos zabrała Katarzyna Materska (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), skupiając się na problemach terminologicznych związanych z koncepcją tzw. *exploratory search*. Prelegentka podkreśliła na wstępie, że terminologia architektury informacji została zapożyczona z wielu obszarów i przez to nie jest do końca spójna i czytelna. Po przedstawieniu podstawowych założeń koncepcji, wskazała na potrzebę ujednoczenia terminologii. Podkreśliła również konieczność jej większego zróżnicowania, tak aby odzwierciedlała bogactwo różnych sposobów pozyskiwania informacji. Prelegentka przedstawiła postulat wspólnych prac naukowców nad ujednoczeniem terminologii z zakresu architektury informacji. Kolejne wystąpienie w tej części przedstawiła Wiesława Osińska (Instytut Badań Informacji i Komunikacji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Jej referat był poświęcony relacjom między wizualizacją a architekturą informacji. Prelegentka przedstawiła podstawowe narzędzia wizualizacyjne przydatne w projektowaniu oraz zaprezentowała projekty wykonywane przez studentów. W podsumowaniu podkreśliła, że wspólnym obszarem dla obu pól badawczych są studia nad percepcją wizualną.

Kolejną część konferencji otworzył referat Stanisława Skórki (Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) poświęcony architekturze

informacji jako dyscyplinie naukowej. Po omówieniu stanu badań i definicji prelegent przedstawił problemy związane z uzyskaniem przez architekturę informacji statusu osobnej dyscypliny. Skoncentrował się na przedmiocie, celu badań oraz teorii. Wyodrębnił dwie podstawowe kategorie problemów badawczych: środowisko informacyjne oraz użytkowników. Wśród zadań nowej dyscypliny wymienił badanie elementów wpływających na pozyskiwanie informacji przez użytkownika oraz odpowiedź na pytanie na ile forma informacji odpowiada jej przeznaczeniu. Prelegent wskazał nauki o komunikacji jako inspirację dla badań z zakresu architektury informacji. Po wystąpieniu pojawiło się pytanie o relacje między architekturą informacji a takimi obszarami badawczymi jak organizacja wiedzy i interakcja człowiek-komputer. Zdaniem prelegenta obszary te mogą istnieć obok siebie, posiłkując się wzajemnie osiągnięciami badawczymi.

W następnym referacie Anita Has-Tokarz i Renata Malesa (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) przedstawiły wyniki ankiety dotyczącej stanu wiedzy na temat architektury informacji wśród studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Wojskowej Akademii Technicznej. Wyraźne różnice w znajomości obszaru architektury informacji wystąpiły między studentami kierunków humanistycznych i społecznych a tymi studiującymi architekturę informacji i informatykę. Ta druga grupa charakteryzuje się znacznie większą znajomością tematyki architektury informacji. Ogólnie jednak znajomość tego obszaru nauki i praktyki wśród studentów jest stosunkowo niska. W odpowiedzi na pytanie o uwzględnienie w badaniu nazw synonimicznych takich jak architektura przestrzeni informacyjnych, prelegentki podkreśliły, że skupiły się wyłącznie na nazwie podstawowej – architektura informacji.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od wystąpienia Katarzyny Tadaszak (BonaSoft). Przedstawiła ona współpracę z klientami na podstawie studium przypadku projektu multiportalu dla uczelni wyższej. Prelegentka zaprezentowała cele i przebieg przedsięwzięcia. W odpowiedzi na pytanie o skład i umiejętności zespołu projektowego podkreśliła, że jest on zależny od projektu i w związku z tym jego skład jest zmienny. Jest tworzony w taki sposób, aby nie powielać kompetencji. W kolejnym referacie Anna Matysek (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) przedstawiła przegląd narzędzi przydatnych w pracy projektanta usług i produktów cyfrowych. Zaprezentowała m.in. narzędzia do przeprowadzania badań użytkowników (ankiet, badań UX), tworzenia szkieleatów, makiet i prototypów interaktywnych, do przekazywania dokumentacji, a także do zarządzania projektami. Prelegentka przedstawiła również zestawienie popularności oprogramowania z poszczególnych kategorii. Odpowiadając na pytanie o sposoby pozyskiwania oprogramowania do wykorzystania przez studentów na zajęciach, A. Matysek podkreśliła, że na Uniwersytecie Śląskim wykorzystywane są zarówno narzędzia bezpłatne, jak i płatne, w tym wersje testowe oprogramowania. Przedstawiciele uniwersytetu starają się również pozyskać licencje edukacyjne.

Magdalena Cyrklaff-Gorczyca i Paweł Marzec (Instytut Badań Informacji i Komunikacji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) przedstawili badania organizacji informacji i wybranych elementów systemu etykietowania zastosowanego w projekcie nowo przygotowywanego portalu informacyjnego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W opisywanych badaniach wykorzystano zamknięte sortowanie kart oraz papierowe prototypy. Przedstawiono m.in. niezgodności pomiędzy zawartością kategorii w specyfikacji a wyborami badanych. Zaprezentowano również wpływ wyników badań na zmiany w projekcie. Wystąpienie Kamila Stępnia (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) było poświęcone zastosowaniu książki sieciowej jako elementu zajęć na kierunku Architektura informacji. Prelegent przedstawił przykład podręcznika z zakresu organizacji i zarządzania informacją przygotowanego przez studentów.

Katarzyna Bartosiak oraz Kamil Banaszewski (Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego) zaprezentowali badania architektury informacji 20 stron bibliotek uczelni wyższych. Wybrano te uczelnie, które wzięły udział w pierwszym konkursie „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”. W analizach wykorzystano schemat porównawczy zaprojektowany przez Kamilę Słotwińską. Jedno z pytań do prelegentów dotyczyło wybranej metodologii. Wątpliwości były związane z zastosowaniem podejścia

ilościowego do elementów, które należałoby oceniać jakościowo. W odpowiedzi prelegenci podkreślili konieczność uzupełnienia badań ilościowych o badania z udziałem użytkowników. Następny referat wygłosiła Hanna Gaweł (Szkola Doktorska Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego), która przedstawiła analizę architektury informacji sześciu serwisów prezentujących informacje o jakości powietrza w Polsce. Prelegentka zwróciła uwagę m.in. na dostępne mapy oraz narzędzia filtrujące. Większość serwisów zawiera podobne elementy, jednak różnią się one budową, sposobem zarządzania i częstotliwością aktualizacji danych. Ostatni referat wygłosiła Arina Ablozhkina (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), koncentrując się na problemach związanych z mechanizmami selekcji stron internetowych w obliczu nadmiaru informacji cyfrowych. Prelegentka podkreśliła m.in. rolę uczenia maszynowego w rozwiązaniu problemu przeciążenia informacyjnego.

Oprócz opisanych wyżej wystąpień, głos zabrali również przedstawiciele sponsorów konferencji: Maciej Dziubecki (Aleph Polska), Piotr Marcinkowski (BonaSoft), Marcin Mystkowski (MOL) oraz Michał Tomczyk (EBSCO). Ich prezentacje odnosiły się do architektury informacji prezentowanych produktów. Abstrakty wystąpień są dostępne na stronie głównej konferencji (<http://aida.up.krakow.pl>). W tym miejscu mają zostać również opublikowane prezentacje.

Bartłomiej Włodarczyk

ORCID: 0000-0001-9229-4656

Katedra Bibliografii i Dokumentacji

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii

Uniwersytet Warszawski

Nadestano: 6 czerwca 2020.